

Sygn. akt III CZ 5/09

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa Prezydenta Miasta K.

przy uczestnictwie L.R. i kuratora spadku S.W.

o wpis prawa własności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 lutego 2009 r.,

zażalenia uczestniczki L.R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 5 sierpnia 2008 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie w części odrzucającej
apelację uczestniczki postępowania L.R.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2005 r. Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek Skarbu Państwa o ujawnienie go w dziale II księgi wieczystej [...] jako właściciela nieruchomości przy ul. S. w K. w miejsce S.W. Apelację od tego orzeczenia złożyła m. in. uczestniczka postępowania L.R., która zgłosiła się jako spadkobierczyni S.W. Jej apelację Sąd Okręgowy w K. odrzucił postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2008 r., wyjaśniając w uzasadnieniu, że L.R. nie wykazała żadnym dokumentem urzędowym, iż jest spadkobierczynią S.W. (postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jeszcze się nie zakończyło), tymczasem uczestnikami postępowania wieczystoksięgowego są – według art. 626¹ § 2 i 5 k.p.c. – tylko wnioskodawca oraz osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone, bądź na których rzecz wpis ma nastąpić. Przy tym, w myśl art. 626⁸ § 2 k.p.c., rozpoznając wniosek o wpis, Sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów i treść księgi wieczystej.

Uczestniczka L.R. zaskarżyła powyższe postanowienie, zarzucając naruszenie art. 626¹ § 2 k.p.c. Podniosła, że przepis ten, ograniczając krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego, nie wyłącza ogólnych zasad następstwa prawnego, wobec czego uczestnikiem postępowania w sprawie, w której wpis dotknął praw osoby zmarłej, muszą być jej następcy prawni. Śmierć S.W. była w fakcie niespornym, podobnie jak to, że toczy się postępowanie spadkowe po niej, którego uczestniczką jest L.R. Skarżąca wskazała, że Sąd powinien być w takiej sytuacji zawiesić postępowanie do czasu zakończenia sprawy spadkowej.

Dodatkowo uczestniczka zgłosiła wątpliwość, czy konieczne jest wykazywanie przez nią następstwa po S.W., skoro przedmiotem niniejszego postępowania nie jest dokonanie wpisu na jej rzecz, lecz zasadność wykreślenia wpisu prawa S.W. Wyjaśniła też, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd uchylił kuratelę spadku wobec objęcia tego spadku przez L.R., którą potraktował jako spadkobiercę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wieczystoksięgowym, ze względu na jego sformalizowany charakter i cel, jakim jest zapewnienie szybkości aktualizacji wpisów, wprowadzonych zostało kilka zasad odmiennych od tych, jakie generalnie obowiązują w postępowaniu nieprocesowym. Należy do nich ograniczenie kręgu podmiotów uczestniczących w tym postępowaniu jedynie do wymienionych w art. 626¹ § 2 k.p.c. oraz przyjęcie za podstawę wpisu stanu z chwili złożenia wniosku, co wyraża się nie tylko w nakazie ograniczenia postępowania do badania treści wniosku, treści i formy dołączonych do niego dokumentów oraz treści księgi wieczystej (art. 626⁸ § 2 k.p.c.), ale także w przewidzianym w art. 626¹ § 3 k.p.c. nakazie pominięcia powstałych po złożeniu wniosku zmian w sytuacji prawnej uczestników, takich jak śmierć uczestnika, pozbawienie go lub ograniczenie w możliwości rozporządzania prawem albo w zdolności do czynności prawnych (art. 626¹ § 3 k.p.c.).

Wprowadzone zmiany nie oznaczają jednak, że postępowanie może toczyć się prawidłowo bez udziału osób uprawnionych. Nie wezwanie do udziału w postępowaniu nieprocesowym osoby zainteresowanej nie prowadzi wprawdzie do nieważności takiego postępowania, lecz stanowi jedynie uchybienie procesowe (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1997 r., I CKN 39/97, OSNC 1997/12/197 oraz z dnia 25 kwietnia 2007 r., IV CSK 40/07, nie publ.). Jednak w wypadku, kiedy osoba zainteresowana zgłosi swój udział jako uczestnik, wyjaśniając przesłanki swojego uprawnienia, w tym wskazując na podjęcie czynności koniecznych do wykazania jej następstwa prawnego w sposób wymagany przez art. 1027 k.c., potraktowanie takiej osoby jako pozbawionej przymiotu uczestnika jest nieprawidłowością mogącą prowadzić do nieważności postępowania. W takim wypadku niezbędne było zawieszenie postępowania. Wprawdzie podstawy zawieszenia nie może stanowić art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., który powołała skarżąca, a który dotyczy wypadku śmierci strony w toku postępowania, ponieważ bezsporne jest, że S.W. zmarła przed jego wszczęciem. Zawieszenie powinno nastąpić na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c., gdyż rozstrzygnięcie sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po wykreślonej właścicielce ma charakter prejudycjalny w zakresie ustalenia osoby rzeczywiście dotkniętej dokonaniem wpisem.

Z przytoczonych względów odrzucenie apelacji w chwili obecnej uznać należy za przedwczesne, co uzasadnia uchylene zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.